

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií
Bakalářské Studium humanitní vzdělanosti
Jaroslav Novotný, Ph.D.

Oponentský posudek na bakalářskou práci

VANDY ZAVORALOVÉ

Televizní zpravodajství. Srovnání hlavní zpravodajské relace České televize a televize Nova.

Záměr a charakter předložené práce:

Záměrem práce je ověřit předpoklad, že hlavní zpravodajství České televize je kvalitnější než zpravodajství televize Nova. To autorka naplňuje analýzou statistiky vybraných témat a prvků zpravodajství. Před touto praktickou částí předkládá obšírné teoretické pojednání o roli médií, a v rámci nich o roli zpravodajství a jeho typech a struktuře.

Komentář:

Formálně vzato práce naplňuje to, co si vytkla. Způsob naplnění však již vidím jako problematický, a to jak ohledně teoretické části, tak i ohledně koncepce a provedení praktické části.

Výhrady k teoretické části:

- Předně mi z textu není jasné, jak autorka vůbec rozumí teoretickému přístupu, když např. píše, že „sociálněvědní teorie [médií] jsou založeny na vědeckém a systematickém studiu médií.“ (s. 6) Mohou být vědní teorie založeny na jiném než vědeckém přístupu? Co to znamená vědecký přístup?
- Celá teoretická část je pojata pouze referujícím způsobem, kdy je využito několik vybraných koncepcí médií. Chybí přitom hlubší problematizace umožňujících předpokladů, a to jak předpokladů komunikace, masové komunikace, tak také předpokladů vědy o nich.
- Využité koncepce nejsou vzájemně srovnány, nejsou problematizovány ohledně svých omezení a neproblematicky se v práci používají i zdánlivě „samozřejmé“ pojmy (jako např. „kultura“ apod.), které by si však zasloužily objasnění.
- Jako problematické vidím vyjádření typu: „Proces recepce a reakce publik na mediální sdělení je širokou oblastí výzkumu mediálních studií, psychologie a dalších disciplín. Nehodlám se jí tedy zabývat nijak dopodrobna. Pokládám ale za důležité ukázat, že příjemci umí s mediálními sděleními nakládat, kriticky je hodnotit a že jimi nejsou zcela manipulováni, jak by se mohlo zdát.“ (s. 10) – Jednak mi není jasné, jak chce autorka své tvrzení odůvodnit bez podrobného zabývání se danou tematikou. Za druhé, když už na další stránce zmiňuje hermeneutiku a problematiku interpretace, tak může vědět, že je značně iluzivní mluvit o kritickém hodnocení. „Kde“ jsou ona kritéria, podle kterých poměřuji předkládanou zprávu? Navíc tvrzení: „Může se například odpoutat od svého časoprostorového kontextu a nechat se vtáhnout do kontextu mediovaného sdělení“ (s. 11) je opět značně problematické. Kde „je“ ten kontext mediovaného sdělení a „odkud“ si mohu být jist, že se nepohybují pořád ve svých vlastních předsudcích? Atd.
- Teoretická část je vcelku pojata z tak obecné roviny, že není jasné, jaká je pak spojitost s konkrétní analýzou našich dvou televizních zpravodajství v praktické části. K čemu např. je zapotřebí půlstránková zmínka o „dějinách“ typů médií (viz knihtisk apod.). (s. 14)
- Na druhou stranu není rozpracováno to, co z teoretického hlediska je podstatné, jako je např. otázka možnosti objektivity, resp. samo pojetí objektivity (viz např. s. 16 aj.)
- V celkovém pojetí médií pak dochází i k jisté redukci, když autorka konstatuje, že „médiá jsou výdělečné organizace“, což implikuje redukci jejich smyslu na účel generování zisku (s. 19).

- Celkově podle mého soudu se teoretická část namísto obecného přehledu problematiky médií měla soustředit na vytyčení a zdůvodnění nějakých kritérií, podle kterých by se pak v analytické části posuzovala kvalita sledovaných zpravodajstvích. Bez vymezení a zdůvodnění kritérií, podle kterých lze rozhodovat o tom, co je jaké, a jestli lepší či horší a *proč* (!), je řeč o kvalitě jaksi bezpředmětná.

K praktické části:

- U vymezení metodologie (či metodiky?) práce (s. 43) nepovažuji následný popis za dostatečné určení metody: „Pro svou analýzu hlavních zpravodajských relací jsem použila kvantitativní výzkum. Ten využívá statistické metody a je deduktivní - na začátku je existující problém, ten je přeložen do hypotéz a na jejich základě se vybírají proměnné. Sebraná data se použijí na test hypotéz a výstupem je jejich zamítnutí nebo přijetí (Disman, 2002).“ – Není naopak na začátku již určitá základní hypotéza (předpoklad), v jejímž světle se mi vůbec nějaký problém může ukazovat jako problém a která potažmo předurčuje výběr sledovaných typů dat? Dále mi není jasné, jak z kvantitativního výzkumu (*kolik* čeho je) získáme určení kvality zpravodajství (*jaká* jsou), nemíníme-li kvalitou pouze rozdíl v kvantitě vybraných aspektů.

- Dále si kladu otázku, zda vůbec při formulaci předpokladů (s. 44), které se měly potvrdit, se vůbec mohlo ukázat něco jiného, než co si autorka předem vytkla; čili jde o otázku, zda práce vůbec *mohla* něco objevit?

- Totéž platí i o závěru: „Po podrobné analýze podle nastavených kritérií je jasné, že charakter média (veřejnoprávní nebo soukromý) zásadním způsobem ovlivňuje kvalitu zpravodajství.“ Jednak *mohlo* se vůbec ukázat něco jiného, než se předpokládalo? A za druhé, jak autorka rozumí *kvalitě*, když konstatuje, že je zde nějaký rozdíl?

Základní problémy, na které jsem poukázal, by měla autorka vyložit při obhajobě.

Pro zjednodušení je mohu zformulovat do několika otázek, které by autorka měla zodpovědět:

1. Jak rozumí *vědeckému* přístupu? Čím konkrétně je její práce vědecká?
2. Jak rozumí pojmu *objektivita* (při podávání zpráv, při jejich příjmu, resp. obecněji v poznávání samém a sdělování) a je vůbec něco takového *možné*?
3. Jak můžeme kvantitativní výzkum převést na rozhodnutí o kvalitě sledované záležitosti? Jak autorka rozumí vůbec v daném kontextu pojmu *kvality* a čím ji posuzuje?
4. *Mohlo* se v praktické části práce za vytyčení výchozích předpokladů a potažmo kritérií, která se sledovala, ukázat, že je tomu *jinak*, než jak se na začátku předpokládalo? Nepohybuje se předložená analýza v kruhu?

Celkové hodnocení:

Jak je již patrné z mého komentáře, nepovažuji předloženou práci za příliš zdařilou a uniká mi i její smysl. Na druhou stranu práce je alespoň formálně zkomponovaná dobře a vykazuje i jistou míru teoretické přípravy. Z těchto důvodů práci doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením „dobré“ („za tři“).

V Těptíně 18. srpna 2009

Jaroslav Novotný, Ph.D.